

Sanja Domazet

KONTRASTIVNA ANALIZA HRVATSKIH I NJEMAČKIH FRAZEMA KOJI U SEBI SADRŽE SASTAVNICU *noga/Bein*

Cilj ovoga rada odrediti je sličnosti i razlike hrvatskih i njemačkih frazema s leksičkom sastavnicom *noga/Bein* na temelju korpusa od deset primjera. Prije same usporedbe i analize frazema, krenut ćemo od osnovnih pojmova koje obuhvaća ova tema, a to su frazeologija i frazem. Pojam frazeologije vrlo je raširen pa su ga različiti autori i različito definirali. Frazeologija je dio jezikoslovlja, odnosno jezikoslovna disciplina, koja se bavi frazemima ili frazeologizmima.

Frazeologija se svakoga jezika dijeli na nacionalnu i međunarodnu. Nacionalna je niknula u tom jeziku, a međunarodna je zajednička mnogim jezicima. Kombinacija jedne i druge svjedoči o narodu koji se njome služi i pruža o njemu vjernu i kompleksnu sliku. Stoga je frazeologiju jednoga jezika, osobito njezin nacionalni dio, vrlo teško, pokatkad i nemoguće, uspješno prevoditi na druge jezike. (Menac, Fink-Arsovski, Radomir, 2003:7)

Frazemi su stalne sveze riječi u kojima je jedna ili više sastavnica izgubila svoje osnovno ili denotativno značenje, tako da značenje frazema ne odgovara zbroju značenja njegovih sastavnica. Možemo ih definirati i kao čvrste, odnosno ustaljene ili „okamenjene“ skupove riječi, koji se upotrebljavaju kada govornik ne želi izravno reći što misli. To naravno nije jedina, niti je općeprihvaćena definicija. Naime, ne postoji slaganje oko točne definicije frazema, odnosno koji bi se sklopovi svrstavali u kategoriju frazema. Kada je riječ o frazeologiji, Gries predlaže šest parametara, koje ona mora sadržavati, a to su:

priroda elemenata koji su uključeni u frazem, broj elemenata koji čine frazem, učestalost pojavljivanja, dopuštena udaljenost između njegovih elemenata, stupanj leksičke i sintaktičke fleksibilnosti elemenata koji su uključeni, uloga semantičkog jedinstva (Gries, 2008:4).

Dakle, oko same definicije frazema mnogo je toga ostalo nejasno – jesu li frazemi semantički nekompozicionirani, kako tvrdi frazeološka tradicija, ili tu pripadaju i ustaljene sveze riječi, koje su potpuno kompozicionirane kao na primjer u engleskom *strong coffee* (Granger, Meunier, 2008: 30), ili pak rutinske pragmatički specijalizirane formule (poput *Dobro jutro* i slično). Rad se oslanja na jednu od konzervativnijih definicija frazema, koja ističe njegovo nekompozicionalno značenje i slikovitost, a među važnim odrednicama frazema jesu i njihova ekspresivnost, slikovitost i konotativnost (Menac, Fink-Arsovski, Radomir, 2003:7).

Ovaj je rad rezultat kontrastivne analize njemačkih i hrvatskih frazema koji u sebi sadrže leksem *noga/Bein*. Kontrastivna analiza bavi se *proučavanjem jednog jezika kroz prizmu nekog drugog jezika* (Ivir, 1978:10), odnosno proučavanjem odnosa među jezičnim jedinicama parova jezika. Ona promatra kategorije jednog jezika u odnosu prema odgovarajućim kategorijama drugoga jezika. Između pojedinih struktura jezika kao sustava moguće je uspostaviti različite odnose ekvivalencije¹ pa tako uspoređujući jezike možemo identificirati identične i različite strukture. Izabrano je najprije deset njemačkih frazema sa sastavnicom *noga*, a nakon toga pronađeni su jedan ili više hrvatskih prijevodnih ekvivalenata te su oni uspoređeni s njemačkim. *Prijevodna ekvivalencija uspostavlja se na razini komunikacijskih situacija i ostvaruje na razini obavijesti u komunikaciji* (Ivir, 1978: 13). Potvrda pojedinih primjera tražena je na internetu budući da su frazeološke zbirke pune primjera koji se danas ne koriste. Većinu rada čine frazemi koji imaju oblik rečenice, odnosno oni koji mogu samostalno stajati u rečenici. Frazemi su analizirani na morfološkom, leksičkom i semantičkom planu, a prema kriteriju ekvivalencije dijele se na četiri skupine:

1. Oni koji se u potpunosti podudaraju u oba jezika i na planu sadržaja i na planu izraza
2. Oni koji se djelomično podudaraju, s tim da u oba jezika i dalje postoji leksem *noga*
3. Oni koji su izrazom različiti, ali se sadržajno i dalje podudaraju, s tim da u hrvatskome ekvivalentu nema leksema *noga*
4. Oni koji uopće nemaju ekvivalenta u hrvatskome jeziku

Kontrastivna analiza

Primjer 1.:

njemački frazem	1. hrv. ekvivalent	2. hrv.ekvivalent
auf eigenen Beinen (Füßen) stehen	stajati na vlastitim nogama	biti samostalan
prijedl.+D mn. pridj. i imenice +gl.	gl.+prijedl.+L mn. pridj. i imen.	gl.+ pridj.

¹ Odnosi jednakosti (sličnosti) pojedinih elemenata.

Njemački frazem *auf eigenen Beinen (Füßen) stehen* u potpunosti se podudara s prvim ekvivalentom u hrvatskom jeziku *stajati na vlastitim nogama* i na planu izraza i na planu sadržaja. Dakle, ovdje je riječ o prvoj skupini ekvivalencije. Frazezi se podudaraju na svim razinama. Značenje frazema je osamostaliti se ili biti financijski neovisan. Oba sadrže glagol te pridložni izraz, koji čine pridjev i imenica u dativu množine, odnosno pridjev i imenica u lokativu množine. Dativ i lokativ ovdje su izjednačeni padeži budući da njemački jezik ne razlikuje lokativ kao padež. Riječ je o frazemima koji imaju oblik rečenice i koji se kao i u njemačkome tako i u hrvatskom jeziku upotrebljavaju u svakodnevnom govoru, što potvrđuju primjeri: *Thomas studiert noch, aber Martin steht schon seit Jahren auf eigenen Füßen.*/Vrijeme je da se prestanu oslanjati na mamu i tatu i nauče *stajati na vlastitim nogama*.² Za razliku od prvog ekvivalenta, drugi hrvatski ekvivalent *biti samostalan* samo je opis njemačkog frazema i prema tome pripada četvrtoj skupini ekvivalencije.

Primjer 2.:

njemački frazem	hrv. ekvivalent
mit dem linken Bein (zuerst) aufstehen	ustati na lijevu nogu
prijedl.+D jd. pridj. i imenice+(pril.)+gl.	gl.+prijedl.+A jd. pridj. i imenice

Njemački frazem *mit dem linken Bein (zuerst) aufstehen* i hrvatski ekvivalent *ustati na lijevu nogu* djelomično se podudaraju, s tim da u oba jezika i dalje imamo leksem *noga*. Pripadaju drugoj skupini ekvivalencije, što znači da je jedina razlika na morfosintaktičkoj razini jer se u njemačkom frazemu pridložni izraz *mit dem linken Bein* nalazi u dativu, dok u hrvatskome jeziku izraz *na lijevu nogu* stoji u akuzativu. Razlog je tome glagolska rekcija, odnosno *upravljenost pojedinog glagola na određeni padež ili pridložni skup* (Težak, 1990:166). U njemačkom frazemu nailazimo na pridlog *mit* koji otvara mjesto dativu, a u hrvatskom jeziku pridlog *na* koji dolazi uz lokativ. Ovdje je zastupljena druga skupina ekvivalencije. Značenje frazema je *biti mrzovoljan, odnosno loše volje*. U oba se jezika upotrebljavaju u svakodnevnome govoru i imaju oblik rečenice, odnosno mogu stajati samostalno u rečenici. Postoje i frazemske istoznačnice ili sinonimi, a to znači da dva ili više frazema imaju isto značenje pa tako postoji u njemačkom jeziku frazemski sinonim *mit dem falschen Bein zuerst aufstehen*, a u hrvatskome jeziku *ustati na krivu nogu*. Primjeri koji to dokazuju jesu: *Was bist du den so brummig? Bist du mit dem linken Bein zuerst aufgestanden?*/A onda se jednog jutra *ustao na krivu nogu* i rekao kako više ne želi

² <http://www.index.hr/mtv/clanak/14926/i-used-to-be-fat-vikend.aspx>

biti premijer.³/Dolazak na svadbu navodno mu je zabranila Tonyjeva prva supruga, Antonela Butigan, koja se po riječima Ivane Nobilo "tog dana vjerojatno **ustala na krivu nogu**".⁴

Primjer 3.:

njemački frazem	hrv. ekvivalent
die Beine unter den Arm nehmen	odjuriti poput vjetra
A mn. imenice+prijedl.+A jd. imenice+gl.	gl.+prijedl.+G jd. imenice

Njemački frazem *die Beine unter den Arm nehmen* i hrvatski frazem *odjuriti poput vjetra* razlikuju se izrazom, ali se sadržajno i dalje podudaraju, s tim da u hrvatskom ekvivalentu nema leksema *noga*. Riječ je o trećoj skupini ekvivalencije, a značenje frazema je *žuriti se*. U njemačkom frazemu stoji imenica *die Beine* kao i prijedložni izraz *unter den Arm* u akuzativu, dok u hrvatskom frazemu umjesto imenice u akuzativu dolazi imenica u genitivu. Razlika je također i u broju. Govorimo o razlikama na morfološkoj te na leksičkoj razini. Na mjestu leksema *noga* te prijedloga *unter*, u hrvatskom se ekvivalentu javlja leksem *vjetar* te prijedlog *poput*. Primjeri u kojima možemo pronaći ove frazeme jesu: *Wenn wir die Beine unter den Arm nehmen, schaffen wir vielleicht noch den Zug./5 tipova žena od kojih muškarci bježe glavom bez obzira.*⁵/Odjurio je poput vjetra.

U njemačkom se jeziku i ovdje mogu pronaći frazemske istoznačnice, a to su *die Beine unter die Arme nehmen* i *die Beine in die Hand nehmen*, a hrvatski ekvivalent glasi *bježati glavom bez obzira*.

Primjer 4.:

njemački frazem	1. hrv. Ekvivalent	2. hrv. ekvivalent
die Beine unter den Tisch strecken	živjeti na tuđi račun	živjeti na tuđoj grbi
A mn. imen.+prijedl.+A jd. imen.+gl.	gl.+prijedl.+A jd. pridj. i imen.	gl.+prijedl.+L jd. pridj.i imen.

Njemački frazem *die Beine unter den Tisch strecken* i hrvatski frazemi *živjeti na tuđi račun* ili *živjeti na tuđoj grbi* izrazom se razlikuju, ali se sadržajno i dalje podudaraju, s tim da u hrvatskim ekvivalentima nema sastavnice *noga*. Dakle, oni pripadaju trećoj skupini ekvivalencije. Najprije je

³ <http://www.blagonic.com/hrvatski/na-margini/off-the-record-bandic-i-sanader/>

⁴ <http://www.index.hr/xmag/clanak/tonyjeva-bivsa-supruga-zabranila-sinu-dolazak-na-vjencanje/358975.aspx>

⁵ <http://www.nacional.hr/clanak/61812/5-tipova-zena-od-kojih-muskarci-bjeze-glavom-bez-obzira>

vidljiva razlika na morfološkoj razini. Naime, njemački frazem sadrži prijedložni izraz u akuzativu *unter den Tisch* dok u hrvatskim ekvivalentima prijedložni izrazi dolaze ili u akuzativu *na tuđi račun* ili u lokativu *na tuđoj grbi*. Dok je njemački frazem građen od glagola *strecken* (pružati, protezati, protegnuti) te leksema *die Beine* (noge) i *der Tisch* (stol), hrvatski frazemi sadrže glagole *živjeti* i lekseme *račun* i *grba*. Primjeri tih frazema jesu: *Er streckt noch immer die Beine unter seines Vaters Tisch.* / *Neobrazovan narod bez radnih navika, navikli živjeti na tuđi račun.*⁶ / *Ne volimo tražiti pomoć i živjeti na tuđoj grbači.*⁷ Ti se frazemi koriste u svakodnevnom govoru, a znače *biti financijski ovisan o nekome*. Frazemski antonim⁸ tog frazema je *auf eigenen Beinen (Füßen) stehen*, odnosno *stajati na vlastitim nogama*.

Primjer 5.:

njemački frazem	hrv. ekvivalent
jmdm einen Knüppel zwischen die Beine werfen	napakostiti nekome
D jd. zamj.+A jd. imen.+prijedl.+A mn. imen.+gl.	gl.+D jd. zamj.

Njemački frazem *jmdm einen Knüppel zwischen die Beine werfen* nema pravog ekvivalenta u hrvatskome jeziku. Dakle, riječ o četvrtoj skupini ekvivalencije. Hrvatski je ekvivalent *napakostiti nekome* samo opis njemačkog frazema jer u hrvatskome jeziku nema pravog ekvivalenta, koji bi odgovarao njemačkome. Njemački frazem čine dvije imenice u akuzativu, neodređena zamjenica u dativu, prijedlog te glagol, dok hrvatski ekvivalent nudi samo najbolje objašnjenje ili opis njemačkog frazema, i to glagolom *napakostiti*. Primjer u njemačkom jeziku su: *Es gibt Menschen, die anderen gern aus Neid einen Knüppel zwischen die Beine werfen.* / *Casini will Berlusconi derzeit „keine Knüppel zwischen die Beine werfen“.*⁹, a u hrvatskom jeziku *Amajlije i talismani imaju zadatak "čuvati" onoga tko ih nosi ili pak da su podmetnuti i trebaju napakostiti nekome.*¹⁰

⁶ <http://www.cakoveconline.com/cool-vijesti-vise.asp?id=1913>

⁷ <http://www.slobodnadalmacija.hr/Hrvatska/tabid/66/articleType/ArticleView/articleId/52741/Default.aspx>

⁸ Frazemski antonim znači da se dva frazema odnose na suprotna svojstva, odnosno da stoje u opreci.

⁹ <http://www.tagesspiegel.de/meinung/nicht-knueppel-zwischen-die-beine-werfen/3681134.html>

¹⁰ http://www.katolici.org/nauk.php?action=c_vidi&id=594

Primjer 6.:

njemački frazem	1. hrv. ekvivalent	2. hrv ekvivalent
lange Beine machen	dati nogu komu	nekoga potjerati /požurivati
A mn. pridj. i imen.+gl.	gl.+A jd. imen.+D jd. zamj.	A jd. zamj.+gl./gl.

Njemački frazem *lange Beine machen* i ekvivalent u hrvatskom jeziku *dati nogu komu* pripadaju drugoj skupini ekvivalencije, što znači da se djelomično podudaraju, s tim da u oba jezika i dalje postoji leksem *noga*. Frazem *dati nogu komu* znači *dati otkaz komu, otpustiti koga, prekinuti poslovni odnos s kim*, a primjer koji to dokazuje je *Nema tog boga koji mi može dati nogu iz Instituta, mene štiti, stari moj žabac, Ustav, znaš, Ustav!* Kako piše Tomislav Sabljak u *Pas ispod kože* (Menac, Fink-Arsovski, Radoimir, 2003:190). Djelomično podudaranje znači da postoji djelomična razlika na morfološkoj razini. U njemačkom frazemu leksem *noga* stoji u akuzativu množine, dok se u hrvatskom nalazi u akuzativu jednine. Njemački frazem možemo opisati kao *nekoga potjerati/požurivati* pa time ne dolazi do podudaranja niti na jednoj razini. Primjeri kojima možemo potkrijepiti značenje *nekoga potjerati* su: *Wenn ihr hier die Leute im Lokal anpöbelt, werde ich euch lange Beine machen.* / *Ako ljude u lokalu prostački napadate, potjerat ću vas.* Značenje *nekoga požurivati* pronalazimo u primjerima: *Sie müssen den Männern lange Beine machen, die schlafen ja gleich ein beim Verladen.* / *Morate požurivati radnike jer će zaspati pri utovaru.* U hrvatskome su jeziku sva tri izraza vrlo česta, a koriste se u razgovornom stilu.

Primjer 7.:

njemački frazem	hrv. ekvivalent
mit dem Bein im Grab stehen	biti jednom nogom u grobu
prijedl.+D jd. imen.+prijedl.+D jd. imen.+gl.	gl.+I jd. br. i imen.+prijedl.+L jd. imen.

Njemački frazem *mit dem Bein im Grab stehen* i hrvatski frazem *biti jednom nogom u grobu* pripadaju drugoj skupini ekvivalencije, a to znači da se samo djelomično podudaraju. U oba se frazema javlja leksem *noga* u jednini, ali se razlikuju u padežu. U njemačkom je frazemu riječ o dativu, a u hrvatskom o instrumentalu. Prijedložni izrazi *im Grab/u grobu* podudaraju se jer ćemo dativ i lokativ promatrati kao izjednačene padeže budući da u njemačkom jeziku ne postoji lokativ kao padež. Na prvi pogled čini se kao da je riječ o potpunoj ekvivalenciji, odnosno potpunom podudaranju, ali bitna razlika leži i u glagolima. Naime, u njemačkom je frazemu upotrijebljen glagol *stehen* (stajati), a u hrvatskom glagol *biti*. U hrvatskom ekvivalentu stoji i broj *jedan* uz imenicu *noga* (*jednom nogom*), dok u njemačkom postoji samo određeni član uz imenicu *dem Bein*. Značenje frazema: *biti na samrti*,

biti vrlo star i bolestan, biti nemoćan. Primjeri za te frazeme su: *Dr. Schulz kann nichts mehr übernehmen. Der steht schon mit einem Bein im Grab./Dr. Schulz tu ne može više ništa poduzeti. On je već jednom nogom u grobu./Međimursko graditeljstvo na rubu je sloma i ako se brzo ne pokrenu veliki investicijski ciklusi, dio onih koji su sada "jednom nogom u grobu" uskoro će biti i pokopani.*¹¹

Primjer 8.:

njemački frazem	hrv. ekvivalent
Lügen hat kurze Beine	u laži su kratke noge
poimeničeni inf.+gl.+A jd. pridj. i imen.	prijedl.+G jd. imen.+gl.+N mn. pridj. i imen.

Frazemi *Lügen hat kurze Beine* i *u laži su kratke noge* pripadaju drugoj skupini ekvivalencije jer se djelomično podudaraju. U oba se frazema javlja sastavnica *noga* te pridjev *kratke* (*kurze*) koji stoje u množini. Razlika je ipak na morfološkoj razini jer pridjev i imenica *kurze Beine* u njemačkom frazemu stoje u akuzativu, a u hrvatskome je riječ o nominativu (*kratke noge*). Njemački frazem čini poimeničeni infinitiv *Lügen* (laganje), a u hrvatskom se javlja prijedložni izraz *u laži*, dakle prijedlog i imenica u genitivu. Radi se o izricanju posvojnosti prijedlogom *u* i genitivom, što je karakteristično za slučajeve tzv. neotuđive posvojnosti. Postavljamo pitanja *u koga, u čega*. U njemačkom se frazemu javlja treće lice jednine glagola *htjeti* (*haben*), dok u hrvatskom ekvivalentu na mjesto tog glagola dolazi treće lice množine glagola *biti* (*sein*). Frazemska istoznačnica u njemačkome jeziku je *Lügen haben kurze Beine*. Značenje frazema: *ne vrijedi lagati jer će se laži vrlo brzo doznati, odnosno istina će uvijek izaći na vidjelo*. Primjeri koji dokazuju postojanost tih frazema jesu: ***Lügen haben kurze Beine und verraten den Schwindler durch eine lange Nase.***¹²/***U laži su kratke noge*** ili *dugačak nos?! Postoji više vrsta izbjegavanja istine: klasično izmišljanje, preuveličavanje, prešućivanje.*¹³

Primjer 9.:

njemački frazem	hrv. ekvivalent
die Beine in die Hand (unter den Arm) nehmen	odjuriti poput vjetra
A mn. imen.+prijedl.+A jd. imen.+gl.	gl.+prijedl.+G jd. imen.

¹¹ <http://www.medjimurje.hr/clanak/2901/2010-11-30/kriza-u-graditeljstvu-gradevinari-jednom-nogom-u-grobu>

¹² http://www.superweb.de/emi_beere/berlebenswert/nachdenken.htm

¹³ <http://www.mef.unizg.hr/studmef/culi-smo/culi-smo-da/u-lazi-su-kratke-noge-ili-dugacak-nos-2.html>

Njemački frazem *die Beine in die Hand (unter den Arm) nehmen* i hrvatski frazem *odjuriti poput vjetra* pripadaju trećoj skupini ekvivalencije jer se izrazom razlikuju, a sadržajno i dalje podudaraju, s tim da u hrvatskome ekvivalentu nema leksema *noga*. Njemački frazem čine sastavnice *Beine* (noge) i *Hand* (ruka), dok u hrvatskom imamo samo jednu (*vjetar*). U njemačkom frazemu nalazimo glagol *nehmen* (uzeti), dok u hrvatskom glagol *odjuriti*. Dakle, razlika je na leksičkoj razini, ali i na morfološkoj budući da njemački frazem sadrži dvije imenice u akuzativu, dok u hrvatskome imamo samo imenicu u nominativu. Primjeri u kojima pronalazimo te frazeme su: *Wenn wir die Beine unter den Arm nehmen, schaffen wir vielleicht noch den Zug.* / Dječak *odjuri kao da ga vjetar nosi*.¹⁴ Objašnjenje frazema je hitro, brzo odjuriti. Frazem možemo i opisno prevesti kao pobjeći, s tim da tada pripada četvrtoj skupini ekvivalencije. Primjeri koji to dokazuju: *Die Jungen klingelten Sturm und nahmen dann die Beine in die Hand./Mladići su pozvonili, a onda pobjegli*.

Primjer 10.:

njemački frazem	hrv. ekvivalent
was die Beine hergeben	juriti koliko koga noge nose
N jd. zamj.+N mn. imen.+gl.	gl.+pril.+A jd. zamj.+N mn. imen.+gl.

Njemački frazem *was die Beine hergeben* i hrvatski ekvivalent *juriti koliko koga noge nose* pripadaju drugoj skupini ekvivalencije. Frazemi se djelomično podudaraju i u oba se frazema javlja leksem *noga* u nominativu množine. Hrvatski frazem čine glagoli *juriti* i *nositi*, dok u njemačkom stoji glagol *hergeben* (dati, dodavati). U hrvatskome ćemo frazemu često naići i na glagole kao što su *bježati*, *trčati* i sl. pa će frazemi glasiti *bježati (trčati) koliko koga noge nose*, a značenje je frazema jako brzo trčati, trčati iz sve snage. Te primjere možemo tumačiti i kao frazemske istoznačnice. Upitna zamjenica *was* u njemačkom frazemu i prilog *koliko* u hrvatskom frazemu imaju jednako značenje u ovom kontekstu. Primjeri za te frazeme su: *Er rannte fort, was seine kurzen Beine hergeben, damit ihm niemand seine kümmerliche Beute wegnähme./Bez daha i bez riječi grešni financi kresnuše vratima pa pojuriše u noć koliko su ih noge nosile.* (Kolar, Slavko, *Pripovijetke*)¹⁵ Tim se frazemima koristimo u svakodnevnom govoru. Frazemska istoznačnica bio bi frazem *die Beine in die Hand (unter den Arm) nehmen*, odnosno *odjuriti kao vjetar/odjuriti poput vjetra*.

¹⁴<http://www.znanje.org/i/i22/02iv04/02iv0403/nacinske.htm>

¹⁵ Preuzeto iz: Menac, Antica, Fink-Arsovski, Željka, Venturin, Radomir, 2003. *Hrvatski frazeološki rječnik*, Zagreb: Naklada Ljevak, str 190.

Cilj rada bio je utvrditi sličnosti i razlike hrvatskih i njemačkih frazema sa sastavnicom *noga/Bein* na temelju korpusa od deset frazema. Kontrastivna analiza pokazala je da je najveći broj analiziranih frazema parcijalne, odnosno djelomične ekvivalencije, i to 50 %. Zatim slijede frazemi koji čine treću skupinu ekvivalencije i zauzimaju 30 %, dok po 10% čine frazemi prve i četvrte skupine ekvivalencije. Te rezultate možemo uzeti samo kao okvirne budući da su analize bile ograničene samo na korpus od deset primjera.

Samo 10% zauzimaju frazemi koji uopće nemaju frazeoloških parnjaka u hrvatskom jeziku pa se ovdje može po analogiji s leksičkim prazninama¹⁶ govoriti o frazeološkim prazninama u hrvatskom jeziku. Riječ je o frazemima koje ne možemo ni po obliku ni po značenju sparivati, već ih možemo samo opisno prevesti (*jmdm einen Knüppel zwischen die Beine werfen - napakostiti nekome*). Samo 10% zauzimaju i frazemi koji pokazuju potpunu podudarnost. Riječ je o frazemima u kojima se u oba jezika značenje jednako izražava, a i lingvistički izraz (*auf eigenen Beinen (Füßen) stehen - stajati na vlastitim nogama*). Ovdje već možemo govoriti i o formalnim korespondentima, odnosno *jezičnim jedinicama dvaju jezika koje funkcioniraju na identičan način kao nositelji jednakog značenja u dva teksta koji stoje u odnosu prijevodne ekvivalencije* (Ivir, 1978:67). Možemo ih i preciznije definirati pa reći da je riječ o totalnoj formalnoj korespondenciji, gdje je odnos među jedinicama jedan-prema-jedan. Ono što plijeni pozornost jest upravo ta podudarnost između frazema dvaju jezika, što nas opet navodi na pitanje radi li se ovdje o posuđivanju frazema ili su te frazeme različiti jezici usvojili putem europske ili svjetske pisane književnosti, baštine ili kulture, ali o tome bi se moglo posebno govoriti. 50%, odnosno polovinu analiziranih frazema čine frazemi djelomične ekvivalencije, koji u oba jezika sadrže leksem *noga* (*mit dem Bein im Grab stehen - biti jednom nogom u grobu*). Razlike pronalazimo najčešće na morfološkom i sintaktičkom planu. Dakle, ponovno valja napomenuti da su dobiveni samo preliminarni rezultati jer bi korpus morao biti puno veći za meritorne ili ambicioznije zaključke.

Literatura:

- Duden Band 11, 1992. *Redewendungen und sprichwörtliche Redensarten*, Mannheim
- Granger, Sylviane, Meunier, Fanny, 2008. *Disentangling the phraseological web*, u: „Phraseology. An interdisciplinary perspective“, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam/Philadelphia

---

¹⁶ Pojmovne praznine koje se otkrivaju samo kontrastivno, onda kad se govornici jednoga jezika susretnu s pojmovima za koje drugi jezik raspolaze odgovarajućim leksičkim jedinicama i kad te pojmove pokušaju izraziti na svojem jeziku.

- Gries, Stefan, Th., 2008. *Phraseology and linguistic theory*, u: „Phraseology. An interdisciplinary perspective“, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam/Philadelphia
- Ivir, Vladimir, 1978. *Teorija i tehnika prevođenja*, II. dio, Sremski Karlovci
- Menac, Antica, Fink-Arsovski, Željka, Venturin, Radomir, 2003. *Hrvatski frazeološki rječnik*, Zagreb: Naklada Ljevak
- Mrazović, Pavica, Primorac, Ružica, 1981. *Nemačko–srpskohrvatski frazeološki rečnik*, Beograd: Narodna Knjiga
- Težak, Stjepko, 1990. *Hrvatski naš svagda(š)nji*, Zagreb: Školske novine
- Wolf, Friedrich, 1966. *Moderne deutsche Idiomatik*, Max Hueber, München

Izvori

- <http://www.index.hr/mtv/clanak/14926/i-used-to-be-fat-vikend.aspx>
- <http://www.blagonic.com/hrvatski/na-margini/off-the-record-bandic-i-sanader/>
- <http://www.index.hr/xmag/clanak/tonyjeva-bivsa-supruga-zabranila-sinudolazak-na-vjencanje/358975.aspx>
- <http://www.nacional.hr/clanak/61812/5-tipova-zena-od-kojih-muskarci-bjeze-glavom-bez-obzira>
- <http://www.cakoveconline.com/cool-vijesti-vise.asp?id=1913>
- <http://www.slobodnadalmacija.hr/Hrvatska/tabid/66/articleType/ArticleView/articleId/52741/Default.aspx>
- <http://www.tagesspiegel.de/meinung/nicht-knueppel-zwischen-die-beine-werfen/3681134.html>
- http://www.katolici.org/nauk.php?action=c_vidi&id=594
- <http://www.medjimurje.hr/clanak/2901/2010-11-30/kriza-u-graditeljstvu-gradevinari-jednom-nogom-u-grobu>
- http://www.superweb.de/emi_beere/berlebenswichtig/nachdenken.htm
- <http://www.mef.unizg.hr/studmef/culi-smo/culi-smo-da/u-lazi-su-kratke-noge-ili-dugacak-nos-2.html>
- <http://www.znanje.org/i/i22/02iv04/02iv0403/nacinske.htm>